

Retrievertest of jachtcertificaat? Op zoek naar de verschillen.

De FRC heeft al vanouds een KNJV-C of C-Retrieveclubcertificaat als fokeis in haar reglementen staan. Het is echter de bedoeling hiervoor de retrievertest in de plaats te stellen. Een breuk met de traditie die bij sommigen misschien de vragen oproept: 'Wat is er mis met een C-certificaat?' en 'Kunnen die twee niet naast elkaar blijven bestaan?'

Met het C-certificaat is in zoverre niets mis dat het als selectiemiddel fungeert om honden met een aantal mogelijke gebreken eruit te filteren. Een hond die absoluut niets wil apporteren, watervrees heeft, schotschuw is of zo angstig of opgewonden is dat hij met geen mogelijkheid twee minuten kan blijven liggen, zal nooit een C-certificaat halen. In die zin is het C-certificaat dus zeker waardevol als fokeis.

Anderzijds heeft het C-certificaat een aantal beperkingen, waardoor het minder geschikt is als selectiemiddel. In de eerste plaats gaat het bij het halen van het C-certificaat om een wedstrijd, waar punten gegeven worden voor de juiste *uitvoering* volgens het boekje: het wedstrijdreglement. En in dat boekje staan nogal wat regels die meer met gehoorzaamheid en het correct uitvoeren van een aangeleerd kunstje te maken hebben dan met natuurlijk jachthondgedrag. Zittend afgeven, links strak aan de voet volgen, op een commando hierkomen, twee minuten afliggen in de vrije natuur, blijven zitten totdat een commando apport is gegeven, zich niet uitschudden als hij uit het water komt, het zijn allemaal dingen die een hond niet van nature uit zichzelf doet en die men hem moet aanleren. Een C-certificaat met hoge punten zegt dus eerder wat over de trainbaarheid van de hond dan over zijn jachtkwaliteiten, en vooral wat over de talenten van de voorjager om zijn hond te trainen. Want dat er ook fantastische jachthonden rondlopen zonder C-certificaat omdat ze een onhandige voorjager als eigenaar hebben, staat buiten kijf.

Bovendien zijn de voor de jacht gewenste eigenschappen die bij de C-onderdelen beoordeeld worden nogal beperkt. Bepaalde bij een retriever gewenste kwaliteiten, zoals goed neusgebruik en goed kunnen markeren, komen er niet aan te pas. Reden dan ook voor menig jachtliefhebber om te zeggen dat een beetje jachthond minimaal een B certificaat of, nog beter, een workingtestcertificaat of MAP moet hebben gehaald om op jachtgebied iets voor te stellen. Daar lijkt natuurlijk wel iets voor te zeggen, maar toch zouden we daar als fokeis niet per definitie iets mee opschieten. Nog afgezien van de vraag of we dan nog voldoende gekwalificeerde honden over zouden houden om mee te fokken – er zijn maar weinig mensen die hierin de vele trainingsuren in weer en wind willen stoppen die dit vergt – gaat het ook bij MAP's en workingtesten, net als bij de certificaten, om de punten. Ook al geniet de ware jachtkeurmeester van een hond die prachtig neusgebruik laat zien en een fantastisch zoekpatroon heeft, hij kan hem volgens de wedstrijdregels toch niet anders dan een nul geven als hij de dummy of het wild niet binnen de gestelde tijd binnen brengt.

Dit alles staat natuurlijk haaks op de retrievertest, waar het natuurlijke voorkeursgedrag wordt beoordeeld en het aangeleerde kunstje juist niet meetelt in de beoordeling. Gedragskeurmeesters beoordelen het gedrag van de hond dus heel anders dan een jachtkeurmeester.

Sociaal gedrag

Ook in andere opzichten zijn jachtkeurmeesters beperkt door de wedstrijdregels. Hoewel er wel eens keurmeesters zijn die een hond diskwalificeren als ze (toevallig) zien dat deze buiten de proef ongewenst sociaal gedrag vertoont, beperkt de jachtkeurmeester zich bij zijn beoordeling doorgaans uitsluitend tot de prestaties van de hond tijdens de proef zelf. Die proeven meten bij het C-certificaat, zoals gezegd, alleen de gehoorzaamheid, watervrijheid, schotvastheid en apporteerkwaliteiten van de hond. Het sociale gedrag naar mensen en naar honden in allerlei variaties komt er niet apart in voor en wordt niet expliciet gemeten. Wat dat

betreft is de retrievertest dus veel breder van opzet dan het C-certificaat: de test bevat alle elementen van het C-certificaat (met nog als extra's het markeervermogen en neusgebruik); daarnaast is er ook veel ruimte ingeruimd om het sociale gedrag versus mens en hond in uiteenlopende situaties te beoordelen. Ook de schrikachtigheid en het herstelvermogen van de hond komen in de retrievertest veel uitgebreider aan bod. Inhoudelijk gezien zijn er dus ook grote verschillen tussen de retrievertest en de C-certificaat-proeven, waardoor zij niet vergelijkbaar en inwisselbaar zijn.

Verslaglegging.

Bij de retrievertest wordt het gedrag van de hond tijdens de proeven en ook tussen de proeven door nauwkeurig gescoord. Er wordt genoteerd wat de hond doet, in welke houding en met welke intentie. Bij de eindbeoordeling worden al deze waarnemingen vertaald naar gedefinieerde eigenschappen volgens een gestandaardiseerde normering. Bovendien wordt de hele test op video vastgelegd, zodat bij twijfel nog teruggekeken kan worden wat er precies gebeurde. Hierdoor krijg je een heel goed beeld van het functioneren van de hond, dat ook nog later via het papier kan worden teruggelezen.

Jachtkeurmeesters geven daarentegen op papier alleen maar cijfers van nul tot tien. Wat er achter die cijfers schuilgaat is niet helemaal duidelijk. Dat een hond met een nul er niets van gebakken heeft en de hond met een tien de proef perfect volgens het boekje heeft uitgevoerd, kunnen we wel bedenken. Maar waarom een hond nu precies een zes of een zeven krijgt is afhankelijk van wat de keurmeester daar voor invulling aan heeft gegeven, en die is dus helaas niet (schriftelijk) navolgbaar. Het C-certificaat geeft dus geen helder inzicht in het gedrag of het functioneren van een hond, terwijl dat juist zo belangrijk is bij fokselectie en ook inzichtelijk maken van de gedragsmatige ontwikkelingen binnen je ras.

Er zijn dus veel redenen om te kiezen voor de retrievertest als fokeis. Bijkomend voordeel is dat er geen enkele extra inspanning van de eigenaar in de vorm van jachthondentraining is geboden om aan de retrievertest mee te kunnen doen. Hierdoor verlaag je de drempel voor fokkers en is het dus mogelijk om de genenpool te vergroten, zonder dat je als rasvereniging het zicht verliest op werkcapaciteiten van de honden waarmee wordt gefokt. Tegelijkertijd is deze drempelverlaging een van de weinige nadelen die de retrievertest naar mijn mening in zich bergt: het biedt luie of drukbezette fokkers de gelegenheid om volgens de FRC-eisen met een hond te fokken zonder dat ze iets doen wat voor flatcoats zo belangrijk is om ze geestelijk en lichamelijk gezond te houden: werkverschaffing. Wat dat betreft is echter jachtraining alleen niet zaligmakend: er zijn vele manieren om een flatcoat zich te laten uitleven. Ik denk en hoop dan ook dat alle fokkers daarin een bij het temperament van hun hond passende vorm zullen vinden.

Elia Hattinga van 't Sant